

Komárkův kočičák

ZDENKO PAVELKA

Dle autora *nepravdivý román Mandaríní* zachycuje léta 1989–2001 a je závěrem volné prozaické trilogie o době a lidech konce druhého tisíciletí se zvláštním přihlédnutím k českým reáliím (předcházely *Opšlístisova nadace* a *Černý domeček*). Komárkův nadsled dosahuje zde zřejmého vrcholu v míře sarkasmu a ironie. Čtenář-labužník bude patrně radostně objevovat nejrůznější přirovnání, odbočky a mimoběžné sentence a životním příběhem sinologa Jindřicha Krottenbachera se nejspíš nedojme.

Psal se rok 1997. Poměry v zemi nabraly na obrátkách, mnozí si nestačili držet kloubičky a ukázalo se, že transformace nezahrnuje jen patřičnou úřední deklaraci. K převratnostem docházelo celosvětově a jen osudovým souběhem padly ve východní Evropě v jedno s postkomunistickými reformami... Podobně jako v devatenáctém století dosahovala civilizace tam, kde končily železniční koleje, sahala teď tam, kam kabel internetu. Konec obojího se ztrácel někde v hloubi pralesů... Z jistého hlediska připomínalo nové médium byzantské encyklopedie – zdálo se, že je tam úplně všechno, při bližším pohledu se ukázalo, že mezer je víc než zaplněných míst. Ale takhle je to se vším – knihy jsou také něco jiného a v něčem jalovějším než vypravování starců.

Případným recenzentům bere Komárek slovo *Zámluvou*. Ta prý měla být předmluvou, ale ono je to nakonec jedno, zejména proto, kdo čtou knihy podobně jako

sportovní voyeuři noviny: odzadu. Potíží je v tom, že Komárek v *Zámluvě Mandaríní* vysvětluje – ledaže bychom tuhle neomalenost přijali jako další epizodu z Komárkova neuctivého přístupu ke všemu svatému i světskému. A drželi se toho, co Komárek píše, nikoliv toho, co by snad psát měl (jak často čeští recenzenti požadují).

Co o té výše zmíněné době Komárek soudí?

...tahle stála, alespoň pro některé, za to, koneckonců nebyla dusná ani příliš destruktivní a vůbec už ne krvavá... Kdo je s povahou doby nespokojen, tomu stačí posečkat, zlé přejde a dobré taky přejde. Nelíbí-li se nám noc, za pár hodin se rozedne, tísní-li nás mládí a jeho trable, za pár let zestárneme, jen je to trochu náročně na trpělivost a někdy je třeba včas poodběhnout v prostoru, aby nám nenavlékli oprátku na krk. Není třeba se tlačit, na všechny se dostane.

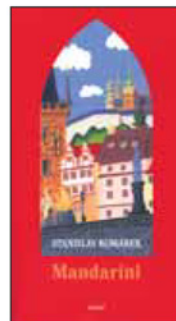
A to je Komárkův kočičák, žaludské eso, kterým přebíjí hru současné české literatury. Pro mnohé nesnesitelný relativismus, snad ještě nesnesitelnější než lehkost bytí, a evidentně nesnesitelná lehkost psaní téměř o všem. A kde se bere? Snad ze schopnosti zapamatovat si věci nejen důležité, ale i zjevné blbosti – a nic z toho nezanedbat při jakékoliv analýze či jen pouhém popisu. Těch analogií-metafor!

Jinak řečeno: Komárek patří k nové literární generaci, která si nezatěžuje hlavu dřívější rolí zvanou svědomí národa. Nepotřeboval se ji odnaučovat, nikdy

ji totiž nepřijal, a charakteristická je pro něj drobná autobiografická epizoda zaznamenaná v *Černém domečku*. Jeho protagonista se na počátku osmdesátých let rozhodl k emigraci z důvodů estetických – prostě se mu udělalo blbě ze sorely, z těch politických, ideologických a propagandistických poutačů kolem silnic, a rozhodl se, že v tom teda žít nebude.

A že se z exilu vrátil a je shovívavý k zemi, kterou zaplavily a zaplevelily barevnější, někdy sice vtipné, ale častěji úplně pitomé billboardy? Nejspíš je to také autobiografický povzdech, když v *Mandaríních* připomíná tu starou anekdotu o *Roubíčkově, darmo se snažím nad glóbusem v cestovní kanceláři roku 1939 najít nějakou zemi, kam by ještě mohl odjet. „Nemaj eště nějaké jiné glóbus?“ zeptal se nakonec.*

Komárek se v úplném závěru hlásí ke stredoevropskému románu. Sám by to asi neřekl, ale nejbližší má k těm dvěma velkým ironikům ze zoufalství, k Haškovi a Musilovi. Narozdíl od Haška mu nehrozí, že se uchlastá, narozdíl od Musila nikdy nežil v Brně, jen tam své romány vydává.

Stanislav Komárek: Mandaríní

Host 2007

356 stran, cena neuvedena